Oświadczenie złożone
przez senatorów
Zdzisława Pupę, Ryszarda Bobera, Wiesława Dobkowskiego, Józefa Jodłowskiego, Janinę Sagatowską i Alicję Zając
na 42. posiedzeniu Senatu
w dniu 25 września 2025 r.

Oświadczenie skierowane do prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska

Szanowny Panie Premierze!

W związku z narastającym problemem obecności niedźwiedzi i żubrów w bezpośrednim sąsiedztwie ludzkich zabudowań oraz brakiem skutecznych metod ich odstraszania wyrażamy głębokie zaniepokojenie obowiązującymi regulacjami prawnymi. Obecne przepisy ustawy o ochronie praw zwierząt przewidują niewystarczające narzędzia do zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i jednoczesnej ochrony gatunków.

Zjawisko pojawiania się niedźwiedzi w Bieszczadach w pobliżu domostw staje się coraz częstsze. Zwierzęta te, podobnie jak żubry, pozostają nieprzewidywalne i potencjalnie niebezpieczne. Dozwolone obecnie metody płoszenia, jak pociski hukowe czy petardy, okazują się w praktyce mało skuteczne. Z kolei możliwość wykorzystania amunicji niepenetracyjnej z broni gładkolufowej jest ograniczona i trudna do realizacji z uwagi na konieczność obecności osoby posiadającej specjalne uprawnienia.

Zasadne i trafne wydaje się rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do stosowania skutecznych środków płoszenia poprzez umożliwienie korzystania z broni gładkolufowej i amunicji niepenetracyjnej myśliwym posiadającym zezwolenie na płoszenie i niepokojenie zwierząt. Dzięki temu możliwe będzie skuteczne odstraszanie konfliktowych osobników wspomnianych gatunków, a tym samym poprawa bezpieczeństwa mieszkańców terenów górskich i podgórskich oraz wzrost akceptacji społecznej dla ochrony tych gatunków.

Warto podkreślić, że liczba osobników wymagających płoszenia jest niewielka w skali populacji – zaledwie kilka do kilkunastu sztuk rocznie – więc nie wpłynie to w sposób znaczący na obciążenie administracyjne organów wydających stosowne zezwolenia.

Brak skutecznych rozwiązań w tym zakresie będzie skutkował dalszym wzrostem zagrożenia atakami zwierząt na ludzi, a w konsekwencji narażeniem życia i zdrowia mieszkańców. Ponadto sytuacja taka negatywnie wpłynie na wizerunek ochrony przyrody i relacje społeczne w regionach, gdzie te gatunki występują.

Wobec powyższego prosimy o odpowiedź na następujące pytania.

1. Czy rząd planuje nowelizację ustawy o ochronie praw zwierząt, która umożliwiłaby rozszerzenie uprawnień do stosowania amunicji niepenetracyjnej wobec niedźwiedzi i żubrów?

2. Jakie alternatywne środki odstraszania, skuteczniejsze od obecnie stosowanych, są rozważane w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi?

3. Czy w związku z rosnącą liczebnością populacji niedźwiedzi i żubrów przewiduje się przygotowanie ogólnopolskiego programu monitorowania i reagowania na zagrożenia ze strony tych gatunków? Czy są planowane działania w zakresie opracowania i wdrożenia programu zarządzania populacjami zwierząt prawnie chronionych?

4. Jakie działania edukacyjne i profilaktyczne planuje się podjąć, aby zwiększyć świadomość mieszkańców oraz turystów w zakresie zachowania bezpieczeństwa w kontaktach z dzikimi zwierzętami?

5. Jakie konkretne działania planuje się podjąć w obszarze gospodarowania odpadami komunalnymi w zakresie ograniczenia niedźwiedziom dostępu do pokarmu pochodzenia antropogenicznego? Czy planuje się finansowo wesprzeć lokalne samorządy w zakupie kontenerów niedźwiedzioodpornych i ogrodzeń elektrycznych?

Janina Sagatowska
Alicja Zając

Zdzisław Pupa
Ryszard Bober
Wiesław Dobkowski

Józef Jodłowski